

židovskim liberalizmom do zadnjega kota pomele v Avstriji. Grof Taaffe je bil že vzel v roke metljo, da to stori in mislimo, da je g. Žitniku žal, da se to delo Taaffeju ni posrečilo. In za to smo preverjeni, da iz vsega srca obsoja tiste, ki so Taaffeju to delo onemogočili. Čudimo se, da on sploh še ostaja v družini ljudi, ki so svoje moči posvetili, da temu škodljivemu nemškemu liberalizmu podaljšajo življenje.

Narodna stranka je bila pač grofu Taaffeju pripravljena pomagati po svojih močeh pri tem delu, le naši katoliški stranki ni to ugajalo. Zato moramo reči, da je tudi ta del Žitnikovega govora bil le priznanje, da je politika narodne stranke bila prava, in obsodba politike naše katoliške stranke, ki je svoje moči porabila torej v škodo vsem srednjim stanovom, zlasti pa v škodo našemu kmetu.

Iz vsega povedanega je vidno, da je vendar politika narodne stranke le dobra, drugače bi pač baš vsega tega, kar narodna stranka zagovarja gospod Žitnik ne bil za dobro spoznal, obsojal pa tistega, kar je njega stranka storila. Samo to bi želeli, da bi gospod Žitnik drugi pot bil malo jasnejši, da poslušalci ne bodo morda sklepali, da se te dobre politike njegova stranka drži, narodna pa nasprotno, ker to ni v interesu resnice. Toliko jasnosti je treba, da bomo vedeli, koga novodobni Bileam (Žitnik) blagoslavja in koga preklinja.

Sicer je pa g. Žitnik bil na shodu tudi dovtipen. Pravil je, da je v „Slovenca“ nekdo pred leti utihotapil članek, v katerem je napadal družbo sv. Cirila in Metoda in potem dotični članek zatajil v „Soči“ in „Novicah“. To je pa že strašno in posebno, ker so menda Slovenčevi uredniki to še le sedaj, čez leta namreč izvedeli, kajti sicer bi bili gotovo precej obsodili tisti članek in vsemu svetu povedali, da ne puste v svojem organu grditi to za slovenski narod prezaslužno družbo. Poglejte, najhuje je pa to, da so ljudje toliko hudobni, da oporekanju, ki pride čez nekaj let, več verjeti ne marajo in so prepričani, da so se gospodje morali pač popolnoma strinjati s članki, ki so jih v tej stvari priobčili, drugače bi bili poprej pojasnili, kako je stvar.

Če tudi je zgodba o utihotapljenju članka tako neverjetna, da jo še na shodu ni nobeden verjel; vendar je nas to jako razveselilo, ker je to znamenje, da gospodje obžalujejo pisanje proti tej družbi. Kar se pa našega lista tiče, pa povemo, da se gosp. Žitnik moti, ali pa morda našega lista v Rim ni dobival, če domneva, da smo mi glede družbe njega stranko grajali le povodom kacega članka v „Slovenca“. Povod so bili dogodki na katoliškem shodu in pa resolucija na tem shodu, po kateri se je družbin denar hotel porabljati za osnovo katoliškega učiteljskega v Ljubljani, torej odtegovati namenu, slovensko deco ob narodni meji varovati potujčenja. Obsojali smo nadalje, da se je hotelo družbo podrediti škofom, ker se bojimo, da bi kak našemu narodu nenaklonjen škof ne oviral njenega delovanja. O tem se je vsa dotična polemika sukala, ne pa okrog kacega „Slo-

venčevega“ članka, ki bi bil utegnil biti kaj v zvezi s to stvarjo, morda v toliko, da bi bil postopanje katoliške stranke na omenjenem shodu opiral, ne pa bil glavni povod. Seveda na vse take članke smo pa odgovorili. Kdo je pisal „Slovenčeve“ članke, ne vemo, in nas tudi nič ne briga, mi se držimo stvari, osebe so pa nam postranska stvar. Za članke, ki jih priobčimo smo odgovorni in nikdar se ne sklicujemo, da jih kdo utihotapi. Ko bi se pa le kako utihotapljenje prigodilo in bi se ne vjemali, bi pa precej v prvi ali drugi številki že pojasnili vso stvar. Kar pa „Slovenec“ tega tedaj ni storil, mu ne verjamemo, naj gosp. Žitnik tudi to ganljivo dogodbo, na desetih shodih pripoveduje.

Iz vsega se le vidi, da je tudi v tem oziru narodna stranka imela prav, ko je tako vedno za družbo, dočim katoliška stranka prihaja do prepričanja, da njeno tedanje postopanje ni bilo pravo in to si hočemo zapomniti in to je nam v zadoščenje za vse brce, ki smo jih prestali braneč dobro stvar.

Politični pregled.

Verska šola. — Mnogi katoliški krogi so se nadejali, da se pogladi pot verski šoli, ako na Dunaji zmagajo protisemitje. Nam se to ni zdelo povse verjetno, kajti protisemitje so le zaradi tega kazali se vnate katolike, da jih je podpirala duhovščina. V volilnem oklic, za drugi razred pa že povedo, da niso za versko šolo, temveč zahtevajo samo, da se otroci ločijo v šoli po veroizpovedanju. Še odločneje pa to naglašajo po svojem glavnem glasilu „Deutsches Volksblatt“, ki naravnost zavrača vsako misel, kakor bi protisemitje se vjemali v tem oziru s klerikalci in odločno naglašajo, da ne smejo učitelji priti v nobeno večjo odvisnost, kot so sedaj. Konservativni listi so že precej nevoljni s protisemiti in bolj ali manj kažejo to svojo nevoljo. Dolgo so mislili, da bodo protisemitizem izkoristili v svoje namene, a sedaj se pa kaže, da se to ne bode dalo. Kmalu se bode pokazalo, da v verskem oziru ni razlika mej liberalci in krščanskimi socialisti tako velika, kakor bi kdo mislil.

Volitve na Dunaji. — V ponedeljek je na Dunaji volil drugi razred za občinski zastop. Voljenih je 32 protisemitov in 14 liberalcev. Agitacija je bila jako živahna, večina je v nekaterih krajih jako neznatna. Liberalci so zgubili osem mandatov in je zatorej protiliberalna večina v mestnem zboru že zagotovljena. Protisemitje bi pa bili dosegli še večje vspehe, da so šli vsi uradniki volit. Nekaterim se je zdelo umestnejše volitve se vzdržati, ker slutijo, da Badeni ne bode naklonjen protisemitom. — Liberalci po svojih listih pozivljajo vlado, naj še jedenkrat razpusti mestni zastop in jim pripomore do večine, ker je redno občinsko gospodarstvo v veliki nevarnosti, ako dobe občinsko upravo protisemitje v roko. Strašijo, da tuji trgovci ne bodo več hoteli prihajati na Dunaj. Seveda ni gotovo, da bi grof Badeni na vse take kliče liberalcev se oziral. Do razpusta mestnega zbora bode prišlo samo, ako bi se pokazalo, da bi se nova večina ne mogla sporazumeti o volitvi župana. Splošno se sodi, da bode izid občinskih volitev vplival tudi na občni politični položaj v naši državi.

Volitve v Galiciji. — Deputacija galiških kmetov je prišla na Dunaj, se pritožiti proti samovoljnostim pri volitvah v Galiciji. Deputacija bi bila imela rada, da bi jo vsprejel vodja notranjega ministerstva, a ta je vsprejeti ni hotel, temveč je naročil sekcijškemu načelniku, naj je vsprejme. Sekcijski

načelnik notranjega ministerstva je deputacijo vsprejel in kmete popraševal, če morejo vse dokazati, kar trdijo. V pritožbi se trdi, da so celo za mrtve volili, da se volilni dan v več krajih ni pravilno razglasil, da so pri volitvi nalašč najprej klicali žide in druge vladne privržence, da so volili, potem pa volitve zaključevali, da drugi niso mogli voliti, tudi pri štetvi glasov se je sleparilo. Sekcijski načelnik sam je moral priznati, da gališki okrajni glavarji zlorabijo svojo oblast. Obstal je, da se bode stvar preiskala. Radovedni smo, če bode Badeni dopustil strogo preiskavo v tej stvari, ker se tiče tudi precej njegovega uradovanja.

Pomiloščeni Rumuni. — V znani pravdi zaradi rumunske spomenice obsojeni rumunski politični vodje so te dni bili pomiloščeni in izpuščeni iz ječe. Nadaljevat hočejo sedaj boj za svojo narodnost na Ogerskem.

Civilni zakon na Ogerskem. — Ogerski škofje so izdali pastirski list glede civilnega zakona. V njem se priporoča katoličanom, da se pokore državnim zakonom, a drže se pa tudi cerkvenih določeb. Če se ženijo, naj se poprej sporazumijo z župnikom, da bode za civilno poroko lahko cerkvena. Samo civilnega zakona cerkev ne bode priznala in bode tako poročena zmatrala za neporočena in se bodeta izključila od prijemanja svetih zakramentov. Če se ženin in nevesta civilno poročeta in se zaradi kacij zadržkov ne moreta precej cerkveno poročiti, naj se ne poslužujeta tako dolgo svojih pravic, da bodeta tudi cerkveno poročena. Sploh je pa pastirski list pisan precej v odločnem tonu, in liberalnim madjarskim listom ne ugaja.

Ogerski državni zbor se je sešel dne 26. t. m. Dne 30. t. m. bode pa že razpravljaj o nerešenih cerkvenopolitičnih predlogih. Predlogo o enakopravnosti židov vsprejela bode zbornica poslancev, kakor jo je spremenila gospodska zbornica, torej brez paragrafa, po katerem bi bilo dovoljeno kristjanom požiditi se. S tem bi bila ta predloga rešena. Določbe, po kateri se bode smel kristijan požiditi, se bodo pa vsprejele v predlogi o svobodnem bogoslužji in se bode ta predloga potem vrnila gospodski zbornici. Če bode gospodska zbornica ta zakon vsprejela, se še sedaj ne ve. Če pa vlada ostane trdna pri svoji nameri, pa mi ne dvomimo, da s časom doseže svoj namen. Po novem letu se bode imenovalo zopet lahko pet novih dosmrtnih članov, ki se vzamejo iz liberalne stranke. Tako se bode vlada vedno bolj približala svoji nameri. Izključeno pa tudi ni, da doseže še od krone imenovanje nekaterih novih dednih članov gospodske zbornice, seveda toliko ne, kolikor jih je želel ob svojem času Wekerle.

Nemčija. — Znano je, da se v Nemčiji socialisti kaj vrlo gibljejo. To dela vedno večje skrbi vladnim krogom, posebno cesarju. Eokrat je že padla v državnem zboru posebna vladna predloga naperjena proti državnim prekucuhom. S to se je nameravalo socialistom do živga. Posebno sedaj ob sedanski slavnosti pa, ko so socialisti zopet slogo kalili in niso slavili tega praznika, temveč skušali še demonstrovati proti njemu, se je zopet razvnelo cesarju srce proti socialistom in zahteva odločnega postopanja proti njim. Državni kancelar knez Hohenlohe ni tega mnenja, vsled česar je nastalo nasprotje mej obema. Zato se že govori, da odstopi kancelar. Dvomimo, da bi bilo s tem kaj pomagano. Naj pride kdor koli, socialističkega gibanja na Nemškem ne bo noben zadušil. Ozira naj se na nje v njenih upravičenih zahtevah in mir bo.

Belgija. — Kralj je potrdil novi šolski zakon, kakor ga je sklenila klerikalna večina v poslanski zbornici. Dasi je bilo veliko krika in vika od strani socialistov proti temu zakonu, dasi se je pretilo z najsilnejimi sredstvi, če postane ta zakon veljaven, vendar se vlada, oziroma kralj nista bala potrditi tega zakona. Nov zakon sam na sebi ne preminja dosti sedanjih šolskih razmer, le nalaga davkoplačevalcem nekaj več bremen, ker določa, da je poleg državnih šol skrbeti tudi za

samostanske itd. Socialisti so proti novemu zakonu pred vsem zato, ker nočejo privoliti klerikalnem gospodstvu in prevelicega vpliva, to pa za to, ker ti podpirajo veliki kapitalizem, trn socialistov. — Ne male preglavice dela Belgiji kongijska država v Afriki, mesto, da bi ta velika in bogata dežela donášala lepe dohodke Belgiji, napravlja pa le sitnosti in stroške. Nezadovoljnost domačinov v Kongu je temu vzrok. Glavna krivda pa zadene belgijske uradnike, ki si izkoriščajo domačine. Ti seveda se upirajo temu in vsled tega nastajajo večji in manjši konflikti, na kar se dogaja, da belgijski vojaki, ki morajo vmes posezati, potegnejo z domačini in planejo po svojih predstojnikih. Take in ednake rabuke so vedno na dnevnem redu. Nastala je že ondi pravcata vstaja, katero pa pred vsem netijo Evropejci iz same dobičkarije. Belgija, doma vsa v neredu, bo le s težka napravila zopet mir in red v Kongu.

Rusija in Francija. — Zveza mej Francosko in Rusko se zadnji čas zopet potrjuje. Ruskega vnanjega ministra Lobanova je Francija povabila k vojaškim vajam na Francosko. Lobanov se je temu vabilu odzval. Tudi je prisustvoval vajam ruski general Dragomirov. Francoski listi poudarjajo, da vse to ni brez pomena. Četudi ni zveza mej Francijo in Rusijo še oficijelno sklenjena, vendar je razvidno iz tega zopetnega prijateljskega pojava mej obema državama, da ti zasledujeta isti princip v dosego političnega miru. — Tudi se čuje, da je že dognana stvar, da se francoski republikanski predsednik Faure vdeleži na pomlad slovesnega kronanja ruske carske dvojice v Moskvi.

Makedonija. — Neznosne so postale razmere v Makedoniji. Turčija ne more vdušiti vstaje in tudi ne priti na sled vstašem. Vsled tega trpi mirno prebivalstvo makedonsko. Turčini to love in s silo hočejo od njega zvedeti, kje so vstaši. Mučijo je celo in odvajajo v zapor. Posebno bolgarskim veljakom v Makedoniji stopajo Turki pretrdo na noge. Grki in Rumuni podpirajo Turčine. Na posameznih selih in ljudeh izvršujejo ti suroveži najbrezsrčnejše zločine. Prva požigajo, ropajo, slednje pa mučijo in trpinčijo na grozne načine; in vse to delajo z vednostjo turške vlade. Turčin se kaže torej zopet v stari luči. Zadnji čas je zopet, da se ga odločno ustavi. Evropa bo morala v tem pogledu kaj storiti. Pred vsem je v to poklicana Anglija, pred katero Turčija trepetaja. Le žal, da se Anglija premalo zanima za Makedonijo.

Obrtnija.

Stavbenski pouk.

V Ljubljani imamo že več let strokovno šolo za lesno obrt in ženska ročna dela. Ta šola kaže že lepe vspehe, posebno bode mnogo povzdignila naše umetno mizarstvo. Marsikaj, kar se je poprej naročevalo v tujini, se bode odslej lahko izdelovalo v domovini. Ta šola se pa tudi vedno razširja, nedavno je dobila oddelke za kiparstvo, pletarstvo in kljebljanje čipek.

Kdor pozna razmere v naši domovini, bode priznal, da najbolj pogrešamo na tej šoli stavbinskega oddelka, posebno, odkar je stopil v veljavo nov zakon glede stavbinskih obrtov. Stavbinski mojstri so največ tujci, Italijani, ki vlečejo tudi tuje delavce v deželo. Poslednji prihajajo spomladi in odhajajo jeseni in vselej odnesejo mnogo denarja iz naše domovine. Posebno se bode to godilo prihodnja leta, ko je vsled potresa mnogo dela v